

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap tartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitlteri cikkek stb. intézendők.

Nyitlteri cikkek soronként 10 kr-ért közöltenek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak tőrfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Iskolák államositása.

Oktatásügyi politikánkhoz.

(Polytatás.)

Nem üres szólam a nevelés egyöntetisége, egysége. A jó nevelésnek mindig határozott célra kell irányulnia. Fájdalom, ez nem mindig és nem mindenütt történik. Azok, a kik a nevelés mesterei, tényezői, sokszor vagy nem törődnek vele, vagy nem a megfelelő módon járnak el. Helyes módszer nélkül szórják, vetik el az eszméket, melyek esetleges körülmények közé kerülnek. Ilyenkor a nevelés nem érheti érzelmi és erkölcsi célját, nem juthat el a normális emberi tipushoz. Ez a tipus nem csupán általános emberi, hanem az egyes népeknél nemzeti is. Minden népnek megvannak a maga értelmi és erköl-

csi, aesthetikai és politikai sajátosságai, melyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. A középoktatásnak, mondja Fruillée, harmoniában kell lenni a nemzet szellemével, szokásaival és képességeivel, történelmével, nevelése, nyelve, irodalma, művészete, hagyományai, röviden a nemzeti fejlődés lényeges formáival és föltételeivel. Az ily nevelés megadja nekünk a nemzeti normális typust, mely ellenállhatlanul működik és hódít.

Jó nevelés mellett találunk oly ifjakat iskoláinkban, a kiket a nemzeti szabályos typus képviselőinek mondhatnánk, kikben a modern ember nemes liberalizmusa számos jó erkölcsi és aesthetikai vonással párosul a nélkül, hogy a nemzeti egyéniségből kivetkőznék, a nélkül, hogy az a magyaros zamat, az az ineffabile quid elenyészne énjéből.

Ezt a nemzeti „typus normalis“-t, melynek uralkodnia kellene Pozsonytól Brassóig, Zsolnától Pancsováig, csak úgy közelíthetnők meg hamarabb, ha összes, főleg középiskolánk tanári kara a miniszterium kinevezése által jutna állásához. Akkor el tudnók érní annyira mennyire a tanári testület egységes gondolkozását. Bizonyos erkölcsi harmonia mutatkoznék mind a tanároknál, mind a tanulóknál.

Hogy a harmonia és a nemzeti „typus normalis“ eszméje mily hatalmas hódító erővel lépne fel, tudják mindazok, a kik az eszmék erejéről, a jobb, nemesebb, tisztább eszmék természetéről hallottak. Igaz, hogy a különféle fajú és nemzetiségű ifjúság nem könnyen hajolna, simulna, de véleményünk szerint végre mégis győzne a harmonia és normalis typus eszméje. Legalább a tanári kar buzgón segítené, hogy hazánkban is támadjon egy fensőbb, egységes és honszerető,

hasznos erkölcsi és nemes gondolkodású igazán emberséges, becsületes és derék intelligencia, a minő mostanában teljesen hiányzik.

Erkölcsei emelkedettség, nemesebb gondolkodás csak oly társadalomban lehetséges, melyet arra neveltek, hosszú időn át harmonie képeztek. Nálunk ez, kivált a forradalom óta, érezhetőleg, szemmel láthatólag hiányzik. A szabadságharc előtt a nemesség alkotta az intelligenciát, mely vezette az ország ügyeit. A középnemesség egyöntetű értelmi, erkölcsi és aesthetikai színvonala hosszú idők változatlan egymásutjánának eredménye volt. Azóta megrendült ez a régi egyensúly és nem tud helyreállni. A ki közlebről ismeri megyei és kisebb városi köznevelésünk mizeriát, az csak felháborodva gondol rájuk. Mindennemű visszaélés, sikkasztás, vesztegetés napirenden van. Kitérő férfiak ismerik ezt a kétségbeeső helyzetet, de nem tudnak rajta segíteni.

A köznevelés államositása bizonynyal nagyon sokat lendít a súlyos helyzeten, a ki nevezés rendszere emelni fogja szolgabiráink erkölcsi és értelmi színvonalát; de ne higgye senki, hogy megközelítjük a francia vagy német tisztviselők tisztességét mindaddig, míg iskoláink harmonikus erkölcsi és aesthetikai nevelése meg nem teremti az új nemzedéket. Erre azonban az igazán egységes középiskola volna szükséges, melyet nem csupán tanterve, hanem tanárainak egyenlő magyar és erkölcsi szelleme ajánlana s ezt csak az autonómia megconkritásával lehetne elérni.

Nem ismerem ennél fontosabb magyar állami kérdést. Minden más eltörpül hozzá képest. Erre azonban egy vasember, egy hatal-

A „Székelyföld“ tárczája.

A nihilisták áldozata.

Víg novella.

— Németből. —

I.

Mikor a hó csakugy villámlik és ropog, mikor a téli derült napfény a maga pompájában ragyog a nagyvárosi épületek felett, de bent a kényelmes épületben és még kényelmesebb ebédlőben illatos, párolgó étkek mellett hosszú nyaku üvegek diszelegnek: akkor egy ősepp okunk sinos a tél mostohasága ellen panaszkodni. Ezt az elvet vallotta Schulze berlini bankár is, midőn egy ilyen napon az asztalkendőt gondosan terítette térdre.

Schulze ur azon pogány lényekhez tartozott, kiknek a tél iránt ép oly csekély a rokonszenyűk, mint az adósnak hitelezői iránt, vagy a farkasnak a torta iránt. Ő ezeknél sokkal jobban szerette a tánczot, jöllehet fiatal korában úgy mozgott, akár csak zsinóron roncizgáltaták volna. Épen ezért zene, hangverseny, opera annyi volt előtte, mint tornászati hurokon, vagy pedig gépen. Mind ezen jó tulajdonságai mellett mégis restelte, hogy téli időben kipirult orral járjon az utcán, mert hát iszákosnak is tarthatnák őt. De ezenkívül félt még a jégtől is, a karácsonyi és újévi ajándékoktól, a favásárlástól és más effélettől, a minek bizony más halandó sem örövend.

Igy hát a tél sem volt valami kedves vendég

Schulze ur előtt; de hiába a finom ember, a nem szeretett vendégeket is fogadja. Ezért nem is keseredett el annyira, hogy az élettel már leszámoljon; ellenkezőleg, ő mindaddig aggregény volt, még csak negyvenöt éves, de alapos reményt táplált, hogy négy hét múlva boldog férj lesz. Leendő oldalbordája egy sütnök, kinek üzlete rákmódra haladt előre, zsemle-szőke leánya volt, korban csak tizenhét éves, s így mindkét részről megvolt a kellő boldogság.

Schulze ur tehát völegény volt. A sütnök zsemle-szőke leányát ugyan nem testi vagy szellemi tulajdonságai által szerezte meg, hanem bankári ügyessége által. Ő sem Apolló, sem Sokrates nem volt; de miután — a mint mondják — vannak országok, melyekben zulu-kaffer izlés szerint még a legrutabb európai is szép, Schulze barátunknak is nagy reményei lehettek.

Schulze törpe testalkatú volt, tele hold ábrázattal; lábai erősen emlékeztetnek a görög omegára. Ily termettel ült ő január hónap közepén a diványon, elköltve a levest, felszerelve késsel és villával, hogy az előtte álló sült libára támadjon.

A ki valaha Spree-Athenben járt, az tudja, milyen kincs egy igazi berlini előtt a sült liba. Schulze alapos szakértői ábrázattal fogott a liba feldarabolásához.

— Fehér is, gyenge is, — mondá magában — akár csak Karolinám. Oh, minden csak ő reá emlékeztet; és mégis még mindig négy hetet töltsek a magányban?

Nagyot sóhajtott, de még nagyobb darabot vett maga elé tányérjára. Épen le akarta nyelni az első falatot, mikor valaki a csengettyüt erősen meghuzta.

Az asztalnál zavartatni nem a legkellemesebb dolog; Schulze is kedvetlenül tette le a kést és villát s tekintett türelmetlenül az ajtóra.

Az ajtó kinyílt és azon belépett Anna asszony, a bankár háziasszonya. Szó nélkül közeledett az asztalhoz, mert hát dümmögött, hogy ezentul nem ülhet a bankárral egy asztalnál. A bankár nem Anna asszonyt nézte, mint inkább azt a nagy levelet, melyet kezében tartott.

Ki hozta ezt a levelet? — kérdé Schulze ijedten, mert a levélnek olyan hivatalos alakja volt, mint a törvénytörvényi idézésnek szokott lenni.

— Egy idegen ember, a ki azonnal el is távozott — mondá Anna és morogva kiment a szobából.

A bankár sokáig forgatá a levelet, de hiába, mégis csak neki szól, hiszen a neve teljesen ki van írva; a másik oldalán pedig óriási pecsét díszeltetett idegen írással.

A bankár felbontá a levelet; de alig futotta át azt a néhány sort, halálsápadt lett, a levelet kiéjté kezéből s nagyot kiáltva, a diványra rogyott. A levélnek csakugyan nem volt valami kedves tartalma, mely így hangzott:

„Uram! Be van bizonyítva, hogy ön az orosz kormány zsoldjában áll és mint annak

más államférfi, egy nagy miniszter volna szükséges, a kit pártja őszintén és teljes erejéből támogatna.

Fájdalom, a mostani langyos opportunistáknak parlament erre képtelen. Gyöngye, tehetetlen férfiakból áll, kik nem állanak hivatásuk magaslatán. Reájuk nézve még nem érett meg e kérdés. De ha más államok tendenciájából ítélni, következtetni lehet, eljön a jobbkor s nem mulik el három választás, hogy a nagy kérdést, bármily harc árán, de megoldja a magyar nemzet.

(Vége.)

B. Zs.

Háromszékvármegye törvényhatósági közgyűléséből.

(Folyt. és vége.)

Háromszékvármegye t. közönségének

S. Szentgyörgyön.

Hivatkozással idei június 13-án 8206. sz. a kelt megkeresésre, van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy vármegyénkhez tartozó Tusnád, Verebés, Csátószeg, Szt. Imre, Szt. Simon, Szt. Király és Zsögöd községek ártéri birtokosai egy társulattá alakultak a határterületeken elvonuló Olt folyó szabályozása végett, s alapszabályaikat földmívelésügyi miniszter ur ö nagyméltósága f. évi május hó 4-én 68098. ex 1890. sz. alatt meg erősítette.

A bemutatott műszaki műveletek szerint a szabályozás kiterjed Taploca község határától az új tusnádi hidig, nagyobb munkálatok azonban a Szt. Király és Tusnád közötti részben fognak létesíttetni. A munkálat megkezdésének ideje még nincs elhatározva; azonban a július 13-án tartott választmányi gyűlés még ez év őszét hozta javaslatba.

Együttel engedje meg a t. közönség az érdekeltek megnyugtatóására kijelentem, hogy a szabályozási terv sokkal kisebb, semhogy Háromszékvármegye közgazdasági érdekeit veszélyeztetné, és a szakértők nézete szerint valameddig a tusnádi álvégi és búkszádi sziklák el nem távolíthatnak és ez által az Olt vízének szabad folyás nem biztosíthatik, addig szó sem lehet valamely érdek veszélyeztetéséről. Meg vagyok győződve azonban, hogy ez időt Háromszékvármegye t. közönsége nem találja elérkezettnek.

Csik-Szereda, 1890. július 22-én.

Becze Antal,
alispán.

A felolvasott leiratra és alispáni értesítésre a vármegye alispánja utasított, hogy az építészeti hivatal főnökével azon szabályozási terveket tekintse be és a körülmények szerint javaslatokat tegyen meg.

titkos ügynöke itt Berlinben tartózkodik, hogy az itt tartózkodó orosz kormányellenes törekvéseket ellenőrizze és Pétervárra jelentést küldjön; továbbá kitudódott az is, hogy ön egy politikai titkunkat ellette. Hogy pedig további árulkodásának elejét vegyük, kimondottuk önre a halálos ítéletet. Meneküljön a merre akar, a büntetés rövid idő alatt utóleri.

A forradalmi bizottság.

— Borzasztó! — mondá, vagyis inkább hörgő Schulze, mitán kissé magához tért. — Én árulkodni? Még az iskola padján sem tettem. Hát mit tudok én az orosz nihilistákról, a forradalmi bizottságról, annak titkairól? Itt valami tévedésnek kell lenni! De hiszen az egész nevem ki van írva! Iszony! A gyilkosok talán már körül is vették a lakásomat?

A mig magában így töprengött, újra megszólalt a porta csengettyűje.

— Ah, jönnek már! — kiáltá és halálverejték gyöngyözött homlokán. Kétségbeesett mozdulattal ugrott fel a diványról, miközben meglökte az asztalt, mely ennek következtében egész tartalmát a padozatra ürité.

(Folytatása következik.)

A vármegyei árvaszék előterjesztésére engedélyezve lett, hogy a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet segélyezésére az 1891. évre 200 frt az árvapénztári tartalékalapból kiutaltassék.

Az 1891. évre a vármegye területén létesítendő fiárvaház javára 1%-os megyei pótdadó szedhetése engedélyeztetett.

A vármegye területén létesítendő vasut költségére 2%-os pótdadó szedhetése és kivethetése az 1891. évre engedélyeztetett.

A baróthi gazdasági felsőnépiskola gazdaságának és faragó tanműhelyének 1889. évi számadása felülvizsgálatván, számadás szerint tényleg bevételet 942 frt 35 kr, kiadatott 821 frt 53 kr, év végén a pénztári maradvány 120 frt 82 kr.

Haraly község 1890. évi rendes költségvetése szerint az italmérsi jogból bevételként előirányzott 500 frt bevehető nem lévén, ezen hiány fedezete végett készített pótköltségvetés helybenhagyatott.

Kurtapatak község 1890. évi költségvetése szerint a hátrálékokból beveendőnek előirányzott 200 frtból csak 100 frt lévén bevehető, az italmérsi jog fejében beveendőnek előirányzott 346 frt 50 kr-ból pedig semmi bevétel nem lévén elérhető, e hiány fedezete végett kikészített pótköltségvetés helybenhagyatott.

Eresztvény község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 985 frt, a kiadandó 985 frt, ezzel szemben számadás szerint tényleg bevételet 1365 frt 17 kr, kiadatott 1147 frt 60 kr, pénztári maradvány 217 frt 57 kr.

Kurtapatak község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 900 frt 30 kr, a kiadandó 921 frt 74 kr, számadás szerint tényleg bevételet 1138 frt 58 kr, kiadatott 1116 frt 96 kr, év végén pénztári maradvány 21 frt 61 kr.

Márkos község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 697 frt 14 kr, kiadandó 697 frt 14 kr, számadás szerint tényleg bevételet 966 frt 78 kr, kiadatott 630 frt 81 kr, pénztári maradvány 335 frt 96 kr.

Barátos község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 1456 frt 01 kr, a kiadandó 1456 frt 01 kr, számadás szerint tényleg bevételet 1351 frt 56 kr, kiadatott 1356 frt 78 kr, tulkiadás 5 frt 22 kr.

Czofalva község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 1021 frt 65 kr, kiadandó 1021 frt 65 kr, számadás szerint tényleg bevételet 742 frt 14 kr, kiadatott 840 frt 18 kr; tulkiadás 98 frt 04 kr.

Várhegy község 1889. évi költségvetése szerint volt a beveendő 115 frt 44 kr, kiadandó 114 frt 86 kr, számadás szerint tényleg bevételet 95 frt 38 kr, kiadatott 92 frt 17 kr, pénztári maradvány 3 frt 21 kr.

A tárgysorozat ezek letárgyalása után kimerítetvén, a közgyűlés jegyzőkönyve d. e. fél 12 órakor hitelesített s miután főispán ur ö méltósága a közgyűlési tagoknak a megjelenést és az egyhangu határozatok hozatalát megköszönte: a rendkívüli közgyűlés főispán ur ö méltósága lelkes éltetése mellett bezáratott.

A gyűlés után a megjelent bizottsági tagok főispán ur ö méltósága vendégszeretű asztalához voltak ebédre hivatalosak, a hol, hogy alkalomszerű felköszöntőkben nem volt hiány, szükségtelek emlitenünk.

Műkedvelői előadás.

A „Kézdivásárhelyi Műkedvelő-Egyesület” f. hó 27-én tartotta meg 5 ik előadását, mely alkalommal „A falu roszsza” került színre. A komor hideg idő miatt csak középszámu közönség jött össze, de a kik megjelentek, meg nem bánták, mert a fiatal egyesület ismét egy igen szépen sikerült előadással adott bizonyítékot életképességéről. A női szerepek közül első sorban Jancsó Amál k. a.-t, az egyesület e kiváló tehetségű új tagját, kell kiemelnünk, ki Finum Rózi szerepét igen szép sikerrel oldotta meg. Játékban és énekekben egyaránt kitűnő volt. Feledi Boriskát Kővács Emma k. a., Bátki Teresit meg Vass Ferencz né urhölgy személyesítették a náluk szokásos

routinnal s a közönség általános tetszését érdemelték ki. A kisebb női szerepek S. Tóth Albertné urnő, Klünglein Nettie és Rebi k. a. kezében voltak letéve s talpraesett játékkal mindvégig derűtségben tartották a közönséget.

A férfi szereplők közül kiemelendőnek tartjuk az egyesület rendezőjét, S. Tóth Albert urat, ki Gonosz Pista szerepében jeleskedett, egy minden tekintetben sikerült alakot mutatván be. Ifj. Czimbalmos Ferencz ur Göndör Sándora szintén pompás alak volt. Játékát mély érzés hatotta át és szép dalai csak emelték a hatást. Czirmai ur Feledi Gáspárjól is csak dícsőretet mondhatunk. Bokor György ur (Feledi Lajos), Györfy Lajos ur (Kánya), Bene Albert ur (Czene), Nagy Gyula ur (Adus), Molnár Albert ur (Makk-hetes), Szaniszló Kálmán ur (Jóska béres), Klünglein Vendel ur (csendbiztos), Benkő Béla ur (Csapó) mind megannyi szépen sikerült alakjai voltak a mai előadásnak.

És ha csupán dícsőretet mondhatunk az egyesületről, ugyanezt kell mondanunk az összjátékról mely korrek, összhangzó volt. A közönség, méltányolva a derék műkedvelők igyekezetét, az elismerés külső jeleivel, tapssal, virággal s kihívásokkal jutalmazta a szereplőket. Előadás után kedélyes tánczvigalom vette kezdetét, mely hajnalban ért véget.

Különfélék.

— **Mulatságok.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület rendes őszi fillérestélyeit október 11-én kezdi meg s ezután minden szombaton rendez ily estélyt.

— A „Kézdivásárhelyi Műkedvelő-Egyesület” elhatározta, hogy „A falu roszsza”-t jövő vasárnap, azaz f. hó 5-én, másodsor is elő fogja adni. Az előadás ezuttal a tanácsház dísztermében fog megtartatni. A kibocsátott szinlapot ide ígátjuk „Hatodik műkedvelői előadás. Közkívánatra másodsor. A „Kézdivásárhelyi Műkedvelő-Egyesület” által részben a „Székely Nemzeti Múzeum” javára, a tanácsház nagytermében, 1890. október 5-én, vasárnap, adatik: „A falu roszsza.” Eredeti énekes népszimű 3 felvonásban; írta: Tóth Ede, Zenéjét szerző: Erkel Elek. (Rendező: S. Tóth Albert.) Személyek: Feledi Gáspár, Czirmai Arpád, Lajos Bokor György, Boriska Kovács Emma k. a., Bátki Teresi Arva Vass Ferenczné urnő, Göndör Sándor ifj. Czimbalmos Ferencz, Finum Rózi menyecske Jancsó Amál k. a., Csapó gazdaember Benkő Béla, Csapóné Klünglein Nettie k. a., Sulyokné Klünglein Rebi k. a., Tarisznyásné * * *. Csendbiztos Klünglein Vendel, Kánya kántortanító Györfy Lajos, Gonosz Pista bakter S. Tóth Albert, Gonoszné S. Tóth Albertné urnő, Cserebogar Jóska Zsidó Gyula, Czene, cigányprimás Bene Albert, Adus vén czimbalmos Nagy Gyula, A „Makk-hetes” korcsmáros Molnár Albert, Jóska béres Szaniszló Kálmán. Történik: Egy borsodmegyei faluban. Az 1-ső és 2-ik felvonás között görög tüzfény-világítás mellett „Képek a szabadságharc történelméből”, allegorikus élőkép. Hely-árak: Kőrszék 80 kr. Zártszék 60 kr. Földszint 50 kr. Karzat 20 kr. Jegyek előre válthatók a „Tűzoltó”-hoz címzett kereskedésben, előadás napján este a pénztárnál. Előadás után tánczvigalom. Kezdeté este pont 7 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadlatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Mária Valéria és a magyar nyelv.** A polái vízrebocsátás alkalmával a Mária Valéria főhercegnő által a „Miramare” földézetén adott dejeuner után Kubinyi Árpád és Gajári Ödön képviselők magyarul beszélgettek Vécsey bárónő udvarhölgygyel. A főhercegnő ezt meghallva, odafutott és hosszabb ideig szintén magyarul társalgott velük. A beszélgetés folyamán egyikük azt mondta, hogy a tenger fenségénél, az ünnepély megkapó részleteinél is jobban megragadta őket a magyar szó a tengeren, a fenséges asszony ajkáról. „Ugyan, ugyan! viszonzá Mária Valéria főhercegnő, az Adria ehhez hozzá lehet szokva általam, mert gyakran viszi leveleimet édes anyámhoz, a felséges asszonyhoz, mivel mindig kizárólag magyarul levelezünk.”

— **Érdekes erekljét** küldött az erdélyi muzeum-nak Békessy Márk ismert-kiváló hirlapíró Nagy-Szebenből. Az ereklje Bem eredeti parancsa Herkalovics őrnagyhoz Hammersdorfbán. A parancs magyarul van czimezve, de németül szövegezve. A szöveg többek között a következő lakonikus, Bemet nagy mértékben jellemző érdekes sorokat foglalja magában: „Tudtára adom, hogy az ellenséget 2 óra múlva megtámadom és Brassónak vetem.”

— **Összevagdalt rendőr-alkapitány.** Kinos esemény rázta fel mult hó 26-án reggel Eger lakosságát. Horváth Béla városi rendőr-alkapitányt, Horváth József tekintélyes ügyvéd fiát, a kávéházban azon éjjel több katonatiszt összevagdalta. Horváth Béla, fején több súlyos sebbel, gyógykezelés alatt áll. Ez e sajnos esemény annál inkább meglepő, mert az Egerben állomásozó helyőrség egész tisztikara a polgársággal a legjobb egyetértésben él; maga az ezredes előzőekben modorával minden igyekeztét az igazi szívélyes viszony állandó föntartására irányozza, a tisztikarban pedig egy sincs, kit a közönség „krakeler”-nek ismerne, sőt inkább a fiatal tiszteket, a polgári ifjakkal barátság és mindennapi együttlét köti össze. A vizsgálat folyamatban van; a város polgármestere rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melyen egy vegyes bizottság kiküldését kérték. A hangulat nyugodtnak mondható, mert éppen a fent előadott okoknál fogva ez esetet nem a katonaság és polgári elem közötti konfliktusnak, hanem egyszerűen éjjeli mulatozás közben támadt sajnálatos esetnek lehet tekinteni.

— **Meggyilkolt nagybirtokos.** Fábray nagybirtokost, Szende Béla volt honvédelmi miniszter sógorát és ifj. Szende Béla orsz. képviselő nagybátyját, a Rumunyst község határain levő szőlőjében meggyilkolva találták. Fábray higgadt természetű, humanus érzelmű férfi volt. Déli 12 óra tájban kiment a házától néhány száz lépésnyire levő szőlőbe, hol tolvajokat vett észre. Valószínűleg el akarta űzni őket. A tolvajok megtámadták és iszonyu kegyetlenséggel megölték. Fejét egy karóval bevették és testét össze-vissza szurkálták. A gyilkosokat eddig nem sikerült ugyan kézrekeríteni, de már nyomukban vannak,

— **A „Magyar Danton.”** Mikszáth Kálmán a „P. Hirlap”-ban az aábbi kedélyes sorokat írja: „Az éjszakák nyugodtak voltak a bécsi „burg”-ban egész Eötvös felleléseig!

De már ez félig se tréfa! Ugron stipulálta, mit kíván a függetlenségi párt, most már a régi függetlenségi párt csak azért is még nagyobb követelésekkel áll majd elő...

Király ö felseje így gondolkozhatott: — Ez a ravasz Eötvös most kiszorította a vezérségből azt a galamblelkű Dani bácsit, ki a légynek se ártott. Ebből nagy baj lehet. Eötvösnek veszedelmes szája van, magával tudja ragadni a tömegeket. Ez az ember nem jót főz. Ez egy kezdődő Danton! Olyan lehetetlen forradalmi pontokat fog fölállítani, olyan gravameneket föl sorolni, hogy lángra gyújtja kedvelt Magyarországot. Aggódva figyelték a magyar Danton szavait odafent; két okulárén olvassatta Pápay az „Egyetértés”-t, hogy a fekete betűk közt megtalálja a kitűzött vörös zászlót.

De csak nem akart az a vörös zászló kibujni. A király nem győzte kézdezzgetni: — Lázad-e már Eötvös? — Még most se lázad. — Ez a bizonytalanság kétségbeesítő. Csak már tudnám, mije fáj, mit akar. Végre egy napon berohan Pápay: — Megvan már, felséges uram! Tudjuk már a függetlenségi párt sérémeit. Végre megírta Eötvös — Mik azok? — kérdé a folség tompa hangon. — Az a sérélmük, hogy nem hívja meg őket folség az udvari ebédekre.

S ezzel Pápay hangosan felolvasta az „Egyetértés” szept. 24-iki számából a sérélmes pontozatot: „Függetlenségi párti férfiak udvari ebédre soha se hivatnak.”

A folség elmosolyodott: — Nagyon jól van, kedves Pápay. Helyezze ezt a lapot az archivumba, vegyék fel a loyális nyilatkozatok, gratuláló sürgönyök, hódoló ódák lajstromába.

— Hát a sérélem orvoslása, folség? — Beszéljen a szakácsosai, kedves Pápay. — A szakácsosai, folség? — Reménylen, nem lesz oly könnyelmű, hogy minket forradalomba bonyolítson ilyen csekélység miatt.

Az Eötvös cikke tehát az én cikkem szerint

benn volna már a csász. kir. levéltárban, örök tanúságul annak, hogy mikép nézett ki a „Magyar Danton.”

— **Tervezett merénylet a csár ellen.** Oroszországból érkező jelentések szerint egy orosz vasutnak a szept. 22-éről 23-ára virradó éjjel történt kisiklása oly körülmények között ment végbe, hogy abból szinte bizonyossággal arra lehet következtetni, hogy a csár ellen merénylet volt tervezve. Azon a napon ugyanis, a melyen a csárnak a pétervárosi vonalon kellett volna átnéznie, őt talpfát a sínekre keresztbe fektettek. A tetteseket eddig még nem birták kinyomozni.

— **A czarevics házassága.** Az orosz trónörökös, hir szerint, legközelebb megtartja kézfogóját Mária görög királyi hercegnővel. Az orosz és a görög uralkodó családok között tervezett házassági frigyről most azt jelentik Athénből, hogy az eljegyzést a legnagyobb valószínűség szerint a trónörökös atheni látogatása alkalmával fogják közzétenni.

— **Khinaiak mint csemegék.** A nörd-queenslandi fekete emberevőknek rendkívül izlenek a khinaiak. Ennek oka az, hogy husok különösen finom és ízletes, mert úgy szolván csupán rizsszel táplálkoznak. Északi Ausztráliában most nagyon sok khinai van s a vadak nem rég egész csapatot fogtak el és faltak föl közülök, mely a kultura határain túl merészkedett menni, hogy telepítvényre alkalmas helyet keressen.

— **Muszka igazságszolgáltatás.** Angol lapoknak jelentik Varsóból, hogy nem rég egy Szelceben helyőrségen levő draganyostisztet szétzúzott koponyával találtak. A gyilkosság színhelyének közelében talált három regrutát gyanúsították a bűntény elkövetésével, bevádolták s a haditörvényszék halálra ítélte őket. A gyanúra az a körülmény adott okot, hogy a szigorú tiszt a regrutákat kevéssel előbb megbüntette. Mindhármán erősítették ártatlanságukat. Jómódú családokhoz tartoztak, melyek pénzbeli kezességet ajánlottak, hogy halasztást eszközölhessenek, míg a bűnösre ráakadnak. Az atyják egyike, a ki milliონos 100,000 rubelt akart letenni. Kegyelmi kérvényt nyújtottak be halasztásért, de a főkörmányozó, a nélkül, hogy a csár feleletét bevárta volna, a három katonát kivégeztette. Két nap múlva egy kovács neje jelentést tett, hogy a tisztet az ő férje gyilkolta meg — féltékenységből.

— **Felhívás.** Van szerencsém becses tudomására juttatni, hogy az országszerző jótékony cselára gyűjtött, illetve gyűjtendő elhasznált levélbélyegekről részére főgyűjtőhelyet rendeztem be és tisztelettel kérem czímedet, miszerint a saját hatáskörében vagy ismerősei körében gyűjtött és értékek s fajtájok szerint kiválasztott bélyegeket nekem díjmentesen megküldeni sziveskedjék, megjegyezvén, mikép kívánatra a nagyobb mennyiségű bélyegek előzetes becslés után pénzzel is beváltatnak. Kivánatosak egyáltalán a régi magyar, osztrák vagy külföldiek, leginkább azonban az 1870–72. évi magyar levélbélyegek, (fej) továbbá a mostani magyar bélyegekből az 1 (fekete), 2, 3, 8, 12, 24, 30, 50 krosak, 1 és 3 frtosak; az 5 kros (vörös) magyar v. osztrák, valamint csonka bélyegeknek értékük nincs. Kiváló tisztelettel: Prohászka B. J., m. kir. áv. számtiszt, Budapest, II. Donáti-utca 18. I. em.

— **Közzétételnyilvánítás.** A kézdíjárshelyi önkéntes-tűzoltó-egyletnek, zenekarának, a tanítói körnek, e nemes város nagyrabecsült közönségének mely hálával párosult forró köszönetet nyilvánítok boldogult férjem Barabás Mór elhunytá alkalmából s azután is tanúsított ószinte kegyeletért. Kézdí-Vásárhelyt, 1890. szeptember 29-én. Özv. Barabás Mórné, Simó Vilma.

Körrendelet

valamennyi közigazgatási bizottságnak és királyi erdőfelügyelőségnek.

A volt urbéres és másnemű birtokosságok tulajdonát képező erdőkben elkövetett erdőrendészeti áthágások tárgyában.

Kérdés tétetett az iránt, hogy a közbirtokossági erdőkben az általam jóváhagyott üzemtervtől, vagy a fennálló használati szabályoktól eltérőleg gyakorolt használatok erdőrendészeti áthágásoknak, vagy erdei kihágásoknak minősítendőek-e oly esetekben, midőn a tiltott cselekmények nem a közbirtokosság egyetemlegessége, hanem annak engedélye és beleegyezése nélkül a közbirtokosság egyik vagy másik tagja által egyéni tulajdonjoga alapján lettek elkövetve.

A m. kir. igazságügyi miniszter ur f. évi 26993. szám alatt hozzám intézett átiratában foglalt rendelkezésekkel egyetértőleg értesitem a közigazgatási bizottságot (a kir. erdőfelügyelőséget), hogy oly esetekben, midőn a közbirtokosság felügyeleti köteletségét pontosan teljesítvén, az elkövetett az üzemtervtől eltérő módon való használatokról fele-

lősségre nem vonható, az erdőrendészeti áthágás iránti eljárás azon közbirtokos ellen indítandó meg, ki a tiltott cselekményt, a közbirtokossági erdőhöz való egyéni tulajdonjoga alapján, mint erdőbirtokos követte el.

A közbirtokosság egyik vagy másik tagja által a gazdasági üzemterv vagy használati szabályok ellenére gyakorolt használatok erdőrendészeti áthágásoknak minősítendőek azért, mivel a közbirtokosság a köztulajdonban csak akkor követ el lopást vagy kihágást, ha a köztulajdonból értékre és mennyiségre nézve többet idegenít el, mint a mennyi őt abból jogosan megilleti, s mert azon cselekménye, hogy egyéni használati és tulajdonjogát nem az engedélyezett helyen és módon érvényesítette, az üzemtervvel összeütköző oly cselekménynek tekintendő, melyért az illető, mint közbirtokossági erdők egyik birtokosa, az erdőtörvény 46. § a értelmében felelősségre vonható. Utasítom ennél fogva a közigazgatási bizottságot (a kir. erdőfelügyelőséget), hogy miután a közbirtokossági erdőkben elkövetett áthágásokért a közbirtokosok egyenként is vonhatók felelősségre, az ezen erdőkben elkövetett erdőrendészeti áthágások tárgyalásánál esetről-esetre állapítsa meg azt, vajjon a közbirtokosság megtette-e a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy az erdők törvényszerű védelemben részesülvén, a jogosultak egyéni jogai csak az általam jóváhagyott gazdasági üzemtervek vagy használati szabályok korlátain belül gyakoroltassanak.

Azon esetben, ha az ez ügyre vonatkozó vizsgálatok azon eredményhez vezetnek, hogy a közbirtokosság felügyeleti jogát és köteleességét minden tekintetben megfelelőleg gyakorolta, s hogy a közbirtokosság egyik vagy másik tagja által elkövetett erdőrendészeti áthágást nem akadályozhatta meg, az áthágás iránti eljárás nem a közbirtokosság, hanem az illető közbirtokos ellen indítandó meg s az áthágást terhelő pénzbüntetés megfizetésében szintén csak az illető közbirtokos marasztalandó el.

Ellenkező esetben, ha a közbirtokosság a köteleességszerű gondoskodást és felügyeletet megfelelően gyakorolni elmulasztotta az áthágás iránti eljárás az 1879. évi XXXI. t.-cz. 53., 54. és 55. §-ai alapján a közbirtokosság ellen megindítandó.

Mínthogy pedig a közbirtokosságok felügyeleti köteleességük pontos teljesítését leginkább általán igazolhatják, ha a közbirtokosság tagjai által egyéni jogaik alapján gyakorolt, az üzemterv rendelkezéseivel azonban össze nem egyeztethető tiltott használatokat maguk bejelentik, utasítom a közigazgatási bizottságot (kir. erdőfelügyelőséget), hogy a közbirtokosságokat s nevezetesen a volt urbéreseket ezen rendeletem tartalmáról kellően értesítvén, azokat figyelmeztesse, hogy a jogosultak által tiltott helyen és módon gyakorolt használatokat a közigazgatási erdészeti bizottságnak vagy a kir. erdőfelügyelőségnek, vagy pedig az illetékes szolgabírósnak esetről-esetre, saját érdekekben, mindenkor azonnal bejelenteni s a tiltott használatok büntetése iránt intézkedni el ne mulasztászik.

Rendelem továbbá, hogy oly esetekben, midőn a közbirtokosság egyik vagy másik tagja által tiltott helyen és módon gyakorolt használatok értéke és mennyisége a jogosult illetményét meghaladja, s midőn a tettes nemcsak erdőrendészeti áthágást, hanem lopást s illetve kihágást is követett el, a közbirtokosságokat utasítsa, hogy az erdei kihágásnak megbüntetése iránt a szükséges intézkedéseket esetről-esetre tegyék meg.

Végül figyelmeztetem a közigazgatási bizottságot, hogy ezen rendeletem csak a volt urbéres és másnemű közbirtokossági erdőkben elkövetett erdőrendészeti áthágásokra terjed ki s hogy a községek tulajdonát képező erdőkben elkövetett áthágásokért úgy mint eddig is, mindig csak a község, mint az erdők egyedüli birtokosa vonandó felelősségre.

Budapest, 1890. augusztus 11-én

a miniszter helyett:
Fejér s. k.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
Ifj. Dobay János.

Nyilt tér.*

Fekete, fehér és színes selyem damasztok

1 forint 40 krtól 7 forint 75 krig. (18-féle minőségben is) küld, portó- és vámmentesen
G. Henneberg gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

Legelterjedtebb, legkedveltebb és amellet legolcsóbb magyar napilap.

PESTI HIRLAP

Kormánytól és pártoktól **független, demokratikus** irányu politikai napilap.
Szabadelvűség és függetlenség minden irányban: ez a jelszó, melyhez hű maradt, immár 12-ik éve, mindig; s hű marad ezentúl is.
Közkedveltség tekintetében vetélytárs nélkül áll, és kétségtelenül a **legbővebb és változatosabb tartalmu** az összes napilapok közt.
Zenemelléleteket egyedül a «Pesti Hirlap» ad előfizetőinek.

Összes előfizetőinek karácsonyi ajándékul egy fényesen kiállított **nagy képes naptárt ad 1891. évre.**

Matatványszámok egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal Budapest, Nador-u ca 7 sz.
Előfizetést kezdeni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hirlap” kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetévesztések kiküldése végett csakis **PESTI Hirlap** irandó cím gyanánt.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat		Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk. ind.)	3.13 10.32	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4.— 10.32	2.43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé) . .	(érk. ind.)	12.23 1.23	7.51
Botfalva		4.70 10.50		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	1.50 5.24	
Földvár		4.44 11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk. ind.)	2.36 5.57	8.41
Mogyorós		5.04 11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	3.23 6.08	
Apáca		5.10 11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	2.46 6.36	10.48
Köpecz		5.40 11.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	3.33 6.42	2.08
Agostonfalva		5.47 11.51		Budapest	(érk. ind.)	5.28 11.06	7.15
Alsó-Rákos		6.06 12.06				6.35 8.15	
Homoród		6.35 12.27					
Kacza		6.54 12.39					
Bene		7.17 12.56					
Erked		7.39 1.12					
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)		8.11 1.34					
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.38 1.49					
Medgyes	(ind.)	8.47 1.59					
		10.40 2.59					

Brassó ből Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.